

တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤကၢဘျဲးပၤ

တၢ်အုၣ်သးလၢဟံၣ်ဖျါထီၣ်ပုၤတဂၤလၢအမ့ၢ်မတၤ

တၢ်အုၣ်သးလံာ်တီၢ်လံာ်မီၤလၢဟံၣ်ဖျါထီၣ်ပုၤတဂၤလၢအကဲမတၤ

နကလိၣ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်နတၢ်အုၣ်သးလၢနမ့ၢ်မတၤ ဖဲနပတံၢ်ထီၣ် တၢ်တမံၤ ဂၤတမံၤဂၤလၢ VicRoads အအိၣ်(အဒိၣ် တၢ်လဲၤမၤနီၣ်မၤယါသီလုၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်မၤနီၣ်လံာ်ပျဲလၢတၢ်နီၣ်သီလုၣ်အဂီၢ်). နတၢ်အုၣ်သးလံာ်အကြၢးအဘၣ်မ့ၢ်တအိၣ်ဘၣ်န့ၣ်န့ၣ်လဲၤပတံၢ်ထီၣ် တၢ်တသ့ဘၣ်လီၤ. သံက့ၢ်လီၤတၢ်တက့ၢ်ဘၣ်သးတၢ်အုၣ်သးလၢ ဟံၣ်ဖျါထီၣ်လၢနမ့ၢ်မတၤ လၢနကလိၣ်လဲၤစီၣ်ယုၣ် လၢတၢ်လဲၤဟံးန့ၢ်တၢ်သ့ၣ်န့ၢ်ဖးသီလၢ နတၢ်ပတံၢ်ထီၣ်တၢ်တခါခါအဂီၢ်န့ၣ်မ့ၢ်မန့ၢ်လဲၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.

ဟ့ၣ်ထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ မ့တမ့ၢ် လံာ်အုၣ်သး လၢအကမၣ် ဒီး/မ့တမ့ၢ် လၢအကဲတၢ်လီၤန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ကမၤကမၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သိၣ် ဒီး တၢ်ယုၣ်န့ၢ်အိၣ်လိး မ့တမ့ၢ် တၢ်ထၢန့ၢ်န့ၢ်လၢယံးပုၤသ့ဝဲလီၤ.

တၢ်အုၣ်သးလံာ်တီၢ်လံာ်မီၤလၢဟံၣ်ဖျါထီၣ်န့ၣ်လၢနမ့ၢ်မတၤ ဖဲလဲၣ်တခါလဲၣ်လၢ ယကလိၣ်အိၣ်န့ၣ်လဲၣ်?

တၢ်ပတံၢ်ထီၣ်တၢ်တမံၤဂၤတမံၤဂၤလၢနကလိၣ်ဟ့ၣ်ထီၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲ-

- လံာ်တီၢ်လံာ်မီၤ ကလုာ် A ကရူၢ် (က့ၢ်ဘၣ်လံာ်ရဲၣ်လီၤ လၢလၢတက့ၢ်)

ဒီး

- လံာ်တီၢ်လံာ်မီၤ ကလုာ် B ကရူၢ် (က့ၢ်ဘၣ်လံာ်ရဲၣ်လီၤ လၢခံတကဘျဲးလံာ်တက့ၢ်)

အစုၤကတၢ်န့ၣ် လံာ်တီၢ်လံာ်မီၤအကျိၤတခါကဘၣ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်ဝဲန့ၣ် အိၣ်စီၣ်တၢ်လီၤလၢဝံၣ်ကံထီၣ် ရဲၣ်ယါကီၢ်စီၣ်ပုၤတၢ်လီၤလီၤ. အမ့ၢ်တအိၣ်ဘၣ်န့ၣ် နကဘၣ်လိၣ်အိၣ်ထီၣ် လံာ်တီၢ်လံာ်မီၤအဂၤလီၤ.

လံာ်တီၢ်လံာ်မီၤလၢဟံၣ်ဖျါထီၣ်ပုၤကကၤလၢအမ့ၢ်မတၤလၢတၢ်တူၢ်လီၤဝဲတဖၣ်

ပုၤတဂၤအလံာ်တီၢ်လံာ်မီၤလၢဟံၣ်ဖျါထီၣ်အနီၣ်ကစၢ်လၢအမ့ၢ်မတၤလဲၣ်န့ၣ်ကဘၣ်မ့ၢ်လၢအစဲၤနီၣ်တဘျဲးလီၤ. လံာ်လဲၣ်လၢတမ့ၢ်ကိးလၢဝါကျိၣ်ဘၣ်တဖၣ်ကဘၣ် တၢ်ကျိၣ်ထံယၢ်အီၤ ဒီး တၢ်အုၣ်သးယးဝဲအီၤစ့ၢ်ကိးလီၤ. ပုၤပတံၢ်ထီၣ်တၢ်လၢအိၣ်ဒီးလံာ်တီၢ်လံာ်မီၤလၢ ကျိၣ်အဂၤတဖၣ်ကဘၣ်ကျိၣ်ထံယၢ် ဝဲအလံာ်န့ၣ်လၢကိးလၢဝါကျိၣ် လၢအကစၢ်ဒၣ်ဝဲတၢ်လၢဘျဲးလၢန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကွဲးကျိၣ်လံာ်တီၢ်လံာ်မီၤလၢအိၣ်လၢကျိၣ်ကကၤတဖၣ်ကဘၣ်မ့ၢ်-

- ပုၤကွဲးကျိၣ်တၢ်ဖိလၢ NAATI တၢ်ပနီၣ်တူၢ်လီၤဝဲ (တပတီၢ်ဂၤတပတီၢ်ဂၤ), မ့တမ့ၢ်
- ပဒိၣ်ခၢၣ်စးအရူၤလၢအကြၢးအဘၣ်တဖျါပျါလၢကီၢ်အိၣ်စီၣ်ထီၣ်လဲၣ်ယါပုၤ, မ့တမ့ၢ်
- တၢ်ကွဲးကျိၣ်တၢ်လၢအဖိုးသဲစၢလၢပုၤတဂၤအကစၢ်ထံကီၢ်န့ၣ်လီၤ

လံာ်တီၢ်လံာ်မီၤ ကလုာ် A ကရူၢ်

- အိၣ်စီၣ်ထီၣ်လဲၣ်ယါ အလံာ်ဟးကီၢ် (အမူဒီး မ့တမ့ၢ် လၢအသီတဘၣ်လၢဂၢအါ န့ၢ်ဒီး ၂ နံၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ).
- ထံဂ့ၢ်ကီၢ်ဂၤ အလံာ်ဟးကီၢ် (ဘံစၣ် လၢအနံၤအသီ လၢလၢဂၢအါန့ၢ် ၂ နံၣ်န့ၣ်တၢ်တူၢ်လီၤဝဲသ့ ဖဲနန့ၣ်န့ၣ်ဖျါထီၣ်အိၣ်စီၣ်ထီၣ်လဲၣ်ယါ လံာ်တီၢ်လံာ်မီၤလၢအကြၢးအဘၣ်လၢဟံၣ်ဖျါထီၣ်လၢနမ့ၢ်ပုၤအိၣ်ဖဲအံၤလီၤစီၣ်လဲၣ် မ့ၢ်သ့န့ၣ်လီၤ. အဒိၣ်တၢ်အိၣ်လီၤစီၣ် မ့တမ့ၢ် ပုၤဟီၣ်ကဝီၤဖိ အဘံစၣ်(လံာ်ခိကီၢ်) တခါခါန့ၣ်လီၤ).
- အိၣ်စီၣ်ထီၣ်လဲၣ်ယါ တၢ်အိၣ်ဖျါလီၤ လံာ်အုၣ်သး မ့တမ့ၢ် တၢ်အိၣ်တလဲၣ်မံၤအလံာ်တီၢ်လံာ်မီၤလၢ Registry of Births, Deaths and Marriages ထူးထီၣ်ဟ့ၣ်လီၤဝဲန့ၣ်လီၤ. တၢ်အိၣ်ဖျါလီၤအလံာ်အုၣ်သး မ့ၢ်ကိး ဒီး တၢ်မၤလၢကဝီၤ တၢ်အိၣ်ဖျါလံာ်အုၣ်သးတဖၣ်တၢ်တူၢ်လီၤဝဲဘၣ်လီၤ.
- လံာ်တီၢ်လံာ်မီၤလၢဟံၣ်ဖျါထီၣ်ပုၤကကၤလၢအမ့ၢ်မတၤ လၢ Passport Office ထူးထီၣ်ဟ့ၣ်လီၤဝဲန့ၣ် (ညီၣ်န့ၢ်တၢ်ဟ့ၣ်လီၤဝဲလံာ်အံၤလၢ ပုၤလဲၤတၢ်က့ၢ်တၢ်အူ Norfolk Island တဖၣ်အဂီၢ်လီၤ).
- Australian Police Force ဟၤကီၢ်တဂၤ အတၢ်မၤနီၣ်မၤယါ ခးက့ (တမ့ၢ်ထံဖိကီၢ်ဖိပုၤမၤတၢ်ဖိအဂၤ ခးက့တဖၣ်ဘၣ်).
- ပုၤမၤတၢ်လၢ ထံကီၢ်ခါစး အတၢ်ဂီၤအုၣ်သးလံာ်ခးက့ လၢ Department of Foreign Affairs and Trade ထူးထီၣ်ဟ့ၣ်လီၤဝဲန့ၣ်လီၤ.
- တၢ်ကဲထီၣ်ပုၤအိၣ်စီၣ်ထီၣ်လဲၣ်ယါဖိ မ့တမ့ၢ် ထံဖိကီၢ်ဖိအလံာ်တီၢ်လံာ်မီၤ မ့တမ့ၢ် လံာ်တီၢ်လံာ်မီၤတဘျဲးလၢတၢ်ဟဲအူကီၢ်အိၣ်စီၣ်ထီၣ်လဲၣ်ယါပုၤအဂီၢ် မ့တမ့ၢ် လံာ်ခိကီၢ်အတၢ်အုၣ်သး ခးက့ လၢ Department of Immigration and Citizenship မ့တမ့ၢ် Passport Office ထူးထီၣ်ဟ့ၣ်လီၤဝဲန့ၣ်လီၤ.
- အိၣ်စီၣ်ထီၣ်လဲၣ်ယါ လံာ်ပျဲလၢအိၣ်ဒီးပုၤတၢ်ဂီၤခိၣ် မ့တမ့ၢ် လံာ်ပျဲတခါခါ (လံာ်ပျဲလၢအိၣ်ဒီးပုၤအဂီၢ် အဒိၣ်ပညီၣ်န့ၣ် မ့ၢ်ဝဲ အိၣ်စီၣ်ထီၣ်လဲၣ်ယါ တၢ်နီၣ်သီလုၣ်အလံာ်ပျဲလၢအမူဒီးဝဲ မ့တမ့ၢ် လၢအနံၤအသီလၢဂၢတအါ န့ၢ်ဒီးခဲန့ၣ်ဘၣ်. မ့တမ့ၢ် ဝံၣ်ကံထီၣ်ရဲၣ်ယါပုၤနီၣ်ချိကဘီ မ့တမ့ၢ် ဝံၣ်ကံထီၣ်ရဲၣ်ယါ ပုၤဟီၣ်တၢ်စုကဝဲၤ အလံာ်ပျဲလၢအမူဒီး မ့တမ့ၢ် လၢအနံၤအသီ လၢဂၢလၢတအါန့ၢ်ဒီး ၂ နံၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ).
- NSW တၢ်ဂီၤ ခးက့ (လၢ NSW RTA ထူးထီၣ်ဟ့ၣ်လီၤဝဲ ဖဲ ၁၄ သီ လါခဲစဲဘၣ် ၂၀၀၅ ဝဲအလီၤခဲတဖၣ်).

မ့တမ့ၢ်

- တၢ်ဂီၤခိၣ်လၢ VicRoads ဟံးယးဝဲလၢအခါခါအံၤတဘျဲးန့ၣ်လီၤ.

လံာ်တီၢ်လံာ်မိၤ ကလုာ် B ကရူၢ်

လံာ်တီၢ်လံာ်မိၤလၢလံာ်တဖၣ်အကျိတခါလီၤ-

- Medicare (မဲဒ်ဒ်ခဲယံ ခးက့)
- Pensioner Concession (ပုဆုၣ် ဒိစဂျၢၣ် ခးက့)
- Department of Veteran's Affairs ခးက့
- Commonwealth ထူးထီၣ်ဟ့ၣ်လီၤ ခးက့ လၢတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ် လီၤလီၤဆီဆီတဖၣ်အဂီၢ်
- ပုၤက့ၢ်မိအတၢ်မၤနီၣ်မၤယါ ခးက့
- စုတၢ်, တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ဘိၣ်ထီၣ် အကရၢတဖု မ့တမ့ၢ် ကနွဲစရီ စၢဖိၣ်ကရၢ တဖုဖု အခြံဒ်ကး မ့တမ့ၢ် စုတၢ်အခး တဘျီတဘျီ
- ကိၣ်စဲၣ် မ့တမ့ၢ် ထံကီၢ်ဒီဘျီ ပဒိၣ်အပုၤမၤတဖၣ်မိ တၢ်မၤနီၣ်မၤယါခိၣ်ဂီၤ ခးက့
- သးန့ၣ်အတၢ်အုၣ်ခိၣ်သးအကး, တၢ်န့ၣ်လီၤဟးထီၣ်အခးက့
- Australian Defence Force တၢ်ဂီၤကးဖိလၢဟံၣ်ဖျါထီၣ် ပုၤတၢ်လၢအမ့ၢ်မတၤ (တပုၤယုၣ်ဒီးပုၤမ့ၢ်ဆုၣ်မ့ၢ် ဂီၤပုၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ်ဘၣ်)

မ့တမ့ၢ်

လၢလံာ်လံာ်တီၢ်လံာ်မိတဖၣ်အကျိတဘျီ လၢအမ့ၢ်ဒီး မ့တမ့ၢ် လၢအနံၤသီလၢာ် လၢတအါန့ၢ် တန့ၣ်ဘၣ်လီၤ-

- စုတၢ်အလံာ်စရီ
- လီၤတဲစိ, ကံသဝံ မ့တမ့ၢ် လီၤမ့ၢ်အူ အစရီ

မ့တမ့ၢ်

လၢလံာ်လံာ်တီၢ်လံာ်မိတဖၣ်အကျိတဘျီ လၢအမ့ၢ်ဒီး မ့တမ့ၢ် လၢအနံၤသီလၢာ် လၢတအါန့ၢ် ၂ န့ၣ်ဘၣ်လီၤ-

- တၢ်လဲၤထၢလီၤမံၤလၢတၢ်ကယုထၢထီၣ်ပုၤပြၢတၢ်ပြးတၢ်အခၢၣ်စး ခးက့
- သုးဝဲၤကျိၤအလံာ်ပျဲးဟးထီၣ်တၢ်
- Consumer Affairs Victoria အတၢ်အုၣ်ခိၣ်သးလၢ ပုၤသးန့ၣ်ဂီၢ် အခးက့
- Victorian Driving Authority အတၢ်ဂီၤခိၣ် ခးက့ လၢဟံၣ်ဖျါထီၣ်လၢအမ့ၢ်မတၤ
- ထံ အလဲစရီ
- ပဒိၣ်အခိအသ့ အလဲစရီ
- လံာ်ဘူးဘၣ်သ့ၣ်ညါဘၣ်ယးတၢ်စုလီၢ်ခိၣ်ခိၣ်အတၢ်သမံသမိၣ်အလုၢ်အပုၤ

တၢ်အုၣ်သးလၢအမ့ၢ်ပုၤဝံၣ်ကံထီၣ်ယါဖိ

နကလိၣ်လံာ်တီၢ်လံာ်မိလၢလံာ်တဘျီလီၤနဝံၣ်ကံထီၣ်ယါအိၣ်တၢ်လီၢ်မ့ၢ် တဟံၣ်ဖျါသး မ့တမ့ၢ် မ့ၢ်လီၤဆီလီၢ်သး လၢ လံာ်တီၢ်လံာ်မိ ကလုာ် A ဒီး B အကျိကိးခါဒီး န့ၣ်လီၤ-

- တၢ်ပုၤ, တၢ်ငါလီၤ, မ့တမ့ၢ် တၢ်ငါတၢ် အလံာ်အၢၣ်လီၤဆီလီၤ လၢဟံၣ်ဖျါ ထီၣ်န့ၣ်အိၣ်တၢ်ဆိးလီၢ်လၢအခါခါဒီးအံၤ.
- လံာ်ဘူးဘၣ်သ့ၣ်ညါလၢကဘၣ်မၤမူထီၣ်က့ၤ တၢ်နီၣ်သီလုၣ်အလံာ်ပျဲ မ့တမ့ၢ် သီလုၣ်အတၢ်မၤနီၣ်မၤယါန့ၣ်လီၤ.
- Australian Taxation Office (အိၣ်စံၣ်လဲၤယါ တၢ်ခိတၢ်သ့ တၢ်သမံသမိၣ်လံာ်)(အပူၤက့ၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ မ့တမ့ၢ် အခဲအံၤမ့ၢ်ဂ့ၤ).

နဟ့ၣ်ထီၣ်တၢ်အုၣ်သးလၢအမ့ၢ်ပုၤဝံၣ်ကံထီၣ်ယါဖိန့ၣ်မ့ၢ်တသ့ဒီးနီတခါ ဘၣ်န့ၣ်, နကဘၣ်လိၣ်ပုၤအုၣ်ခိၣ်သးအတၢ်ကွဲးအုၣ်သးလၢ ကဘၣ်-

- မ့ၢ်ပုၤလၢအဆိၣ်ဒီး ဝံၣ်ကံထီၣ်ယါ တၢ်နီၣ်သီလုၣ်အလံာ်ပျဲ လၢသ့ၣ်ညါန့ၢ် န့ၢ် ၁၂ လါ မ့တမ့ၢ် ယံာ်န့ၢ်ဒီး ၁၂ လါ, ဒီး
- ကဘၣ်ဖၢလီၤယုၣ်နမံၤ ဒီး နအိၣ်တၢ်လီၢ်, ဒီး
- ကဘၣ်ဖၢလီၤယုၣ်ပုၤအုၣ်သးအနီၣ်ကစၢ်အမံၤ, တၢ်နီၣ်သီလုၣ်လံာ်ပျဲ အနီၣ်ဂံၢ် ဒီး အတၢ်ဆဲးစုပနီၣ်လီၤမံၤ

တၢ်ကွဲးအုၣ်သးလံာ်အံၤကဘၣ်ကွဲးအီၤလၢ လံာ်ပျဲအလံာ်မၤပုၤ လၢတၢ်ပတံထီၣ်ဂီၢ် အပူၤ ဒီး နကဘၣ်မၤပုၤအီၤတၢ်ပတံထီၣ်အ ကျိၤအကွၢ်တၢ်လိၣ်အကျိတခါလီၤ.

နတၢ်အုၣ်သးလၢနမံၤဆီတလဲၤသးအဂီၢ်

နကဘၣ်လိၣ်လံာ်တီၢ်လံာ်မိလၢလံာ်တဘျီဘျီ လီၤမဲနမံၤလၢလံာ်တီၢ်လံာ်မိ ကလုာ် A ဒီး ကလုာ် B အလီၤတဖၣ်မ့ၢ်တဒ်သိးဒီးနမံၤခဲအံၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ-

- တၢ်ဖျါအလံာ်အုၣ်သးလၢ Registrar of Births, Deaths and Marriages လၢကီၢ်အိၣ်စံၣ်လဲၤထၢ ထူးထီၣ်ဟ့ၣ်လီၤန့ၣ်လီၤ
- နီၢ်ဒီမိၢ်တၢ်မၤလီၤဖးသးလံာ်လဲၣ်တဖၣ် (လၢဟံၣ်ဖျါနမံၤလၢက့ၤဆီတလဲၤ ဒ်လၢညါနမံၤအသိး)
- သဲစၢတၢ်ဘျီအလံာ်လၢဟံၣ်ဖျါထီၣ်ပုၤတၢ်လၢအဆိၣ်မူဒီးဝဲန့ၣ်လီၤ (ဘၣ်တၢ်ထူးထီၣ်ဟ့ၣ်လီၤတချုး လၢ November 1986 လါ လၢဝံၣ် ကံထီၣ်ယါပူၤလီၤ)
- မံၤသ့ၣ်ဆီတလဲၤအလံာ်အုၣ်သး (ဘၣ်တၢ် ထူးထီၣ်ဟ့ၣ်လီၤ လၢ November 1986 လါအလီၢ်ခဲ လၢဝံၣ်ကံထီၣ်ယါပူၤလီၤ)

လၢကသ့ၣ်ညါအါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအဂီၢ် ကွၢ်ဘၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအူ vicroads.vic.gov.au မ့တမ့ၢ်ကိး လီၤတဲစိ 13 11 71 မ့တမ့ၢ် လဲၤအိၣ်သကိး VicRoads Customer Service Centre တၢ်မၤဝဲၤလီၢ်တက့ၢ်.

တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢတၢ်ဟ့ၣ်ဖျါထီၣ်လၢ တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလံာ်ကဘျီပုၤအံၤန့ၣ် ဘၣ်လံာ်သးဒီးတၢ်အိၣ်သးဖဲတၢ်မဲကျဲးလံာ်အံၤအဆၢကတီၢ်ခါ ဒီး တၢ်ဆီတလဲၤကဆိၣ်လၢခဲသ့ၣ်ညါလီၤ.

